

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 260/08-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť Ing. J. P., D., zastúpenej advokátom JUDr. P. N., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P/302/2003 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP/4/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P/302/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Základné právo Ing. J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote

zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP/4/2007 porušené nebolo.

3. Okresnému súdu Žilina prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P/302/2003 konať bez zbytočných prietáhov.

4. Ing. J. P. priznáva primerané finančné zadostučinenie 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Ing. J. P. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 098 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. P. N., D. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 260/08-8 zo 7. augusta 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. P. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P/302/2003 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP/4/2007.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí s'ťažovateľka v ďalej opísanom skutkovom stave. Predmetom konania na okresnom súde a krajskom súde je úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu.

S'ťažovateľka podala 10. januára 2003 návrh na zvýšenie výživného pre svojho syna - maloletého J. Z. – Okresnému súdu Dolný Kubín, ktorý vec zaevidoval pod sp. zn. 8 P 8/2003.

Ďalej v s'ťažnosti uviedla: „Dňa 18. 02. 2003 vzniesol otec maloletého námietku zaujatosti voči sudcom Okresného súdu Dolný Kubín. Na základe tejto námietky rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením vedeným pod sp. zn.: 23 NcC 11/03 zo dňa 09. 04. 2003 o vylúčení sudcov Okresného súdu Dolný Kubín...

...

V uvedenej veci (15P 302/2003) bolo prvé konanie na Okresnom súde Žilina vytýčené na termín 28. 08. 2003, pričom toto pojednávanie bolo odročené za účelom vykonania dotazu na zamestnávateľa otca, ako aj na ošetrojúceho lekára otca ohľadom zdravotného stavu.

Dňa 19. 10. 2004 podala s'ťažovateľka prvú žiadosť o vytýčenie termínu konania. V nadväznosti na túto žiadosť bol teda vytýčený ďalší termín pojednávania až po viac ako roku po prvom pojednávaní (na 25. 11. 2004).

...

K samotnému rozhodnutiu vo veci došlo na treťom pojednávaní, ktoré sa konalo až dňa 07. 09. 2006, teda až po viac ako troch rokoch a 8 mesiacoch od podania návrhu. V tej súvislosti súčasne uvádza, že sa tak stalo až po jej tretej s'ťažnosti, ktorá bola na Okresný súd Žilina doručená dňa 25. 05. 2006. Písomné vyhotovenie rozsudku potom bolo doručené s'ťažovateľke až 30. 11. 2006 a to znovu po jej žiadosti zo dňa 12. 11. 2006.

...

Proti tomuto rozhodnutiu podala s'ťažovateľka aj otec maloletého odvolanie. Krajský súd v Žiline... uznesením... pod sp. zn.: 7CoP4/2007... 30. 03. 2007... rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V tej súvislosti sťažovateľka uvádza, že uvedené uznesenie krajského súdu, napriek tomu, že bolo vyhlásené 30. 03. 2007, jeho písomné vyhotovenie jej bolo doručené až dňa 31. 8. 2007, teda po viac ako piatich mesiacoch a to opätovne po jej sťažnosti na prietahy v súdnom konaní zo dňa 20. 08. 2007.

...

Sťažovateľka podala dňa 07. 12. 2007 na Krajský súd v Žiline druhú, doteraz poslednú sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú jej predseda krajského súdu svojou odpoveďou vedenou pod Spr. 11 077/07 odpovedal, že celý spisový materiál bol dňa 23. 8. 2007 postúpený na okresný súd a preto bola uvedená sťažnosť postúpená na tento súd.

Dňa 11. 02. 2008 podpredseda okresného súdu uviedol, že z dôvodu, že zákonný sudca, ktorému je vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, je už dlhší čas PN, predĺžil lehotu na vybavenie sťažnosti.

V súčasnej dobe sa uvedený spis nachádza na Krajskom súde v Žiline, nakoľko sťažovateľka podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu návrh na delegáciu veci z dôvodu vhodnosti. O tomto bol upovedomený právny zástupca sťažovateľky podaním Okresného súdu Žilina zo dňa 29. 5. 2008.

...

Z vyššie uvedených skutočností teda jednoznačne vyplýva, že vo veci zvýšenia výživného pre maloletého, odo dňa podania návrhu, t. j. 10. 01. 2003 do dnešného dňa, teda za takmer viac ako 5 a pol roka, nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté a príslušné súdy v tejto veci vydali iba dve rozhodnutia, týkajúce sa merita veci.

To, že konanie na okresnom ako aj krajskom súde je postihnuté prietahmi v konaní, uznali dňa 28. 08. 2007 predseda Krajského súdu v Žiline svojou odpoveďou vedenou pod značkou: Spr 11 052/07, ako aj podpredseda Okresného súdu Žilina svojim vyjadrením k sťažnosti zo dňa 28. 03. 2008, vedeným pod značkou: 1SprS/28/08.“

3. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľka vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo Ing. J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa č. 6 Dohovoru o ochrane o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného

súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn.: 15P/302/2003, ako aj postupom Krajského súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 7CoP/4/2007 porušené bolo.

Okresnému súdu Žilina prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn.: 15P/302/2003 konať bez zbytočných prieťahov.

Ing. J. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk (slovom dvestotisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. P. N., D. vo výške 6.732,- Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu... do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila okrem iného tým, že: „... nečinnosť súdu spôsobuje právnu neistotu ohľadom predmetu konania, a predovšetkým tým, že uvedenou nečinnosťou je postihnutý najmä jej syn - maloletý J. Z... Pokiaľ ide o požiadavku na vyplatenie primeraného zadosťučinenia po Okresnom súde Žilina, toto sťažovateľka vysvetľuje tým, že podľa jej názoru spočíva rozhodujúca vina na týchto prieťahoch v konaní na uvedenom súde. Vo vzťahu ku Krajskému súdu v Žiline požaduje iba konštatovanie porušenia jej ústavného práva.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 1. októbra 2008 písomne vyjadril podpredseda okresného súdu listom sp. zn. 1 SprS/282/08. Predseda krajského súdu sa písomne vyjadril k sťažnosti 18. septembra 2008 listom sp. zn. Spr. 587/2008. K vyjadreniu podpredsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľky, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 23. októbra 2008.

4.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti opísal priebeh doterajšieho konania a uviedol:

„... Napriek tomu, že konanie nie je fakticky ani právne zložitou vecou za 5 a 1/2 roka nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté.“

Podľa vyjadrenia sudcu Okresný súd v Žiline vo veci konal. Je pravdou, že rozsudok vo veci nebol napísaný v zákonnej lehote. Vo veci návrhu na delegáciu veci sudca konal oneskorene a aj napriek PN mal konať skôr.

...

Prieťahy v konaní spôsobené Okresným súdom v Žiline možno konštatovať za obdobie od mesiaca október 2007 do marca 2008, kedy mal zákonný sudca spis u seba a vo veci neuskutočnil žiaden úkon. V priebehu tohto obdobia však bol zákonný sudca niekoľko týždňov PN. Od mesiaca marec 2008 sa tak vo veci riadne koná, spis bol predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci inému súdu z dôvodu hodnosti. Uznesením doručeným tunajšiemu súdu dňa 12. 9. 2008 krajský súd vo veci rozhodol a tento návrh zamietol. V súčasnom období teda vo veci nedochádza k žiadnym prieťahom, a preto nie je dôvod, aby ústavný súd Okresnému súdu Žilina prikazoval vo veci konať.“

4.2 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti uviedol:

„Vec... bola predložená, s opravným prostriedkom, ktorý podala matka dieťaťa Ing. J. P., ako aj otec maloletého dieťaťa P. Z., Krajskému súdu... 9. 1. 2007. Krajský súd rozhodol vo veci dňa 30. 3. 2007. Po vypracovaní rozhodnutia spis bol vrátený okresnému súdu dňa 23. 8. 2007.“

4.3 Právny zástupca sťažovateľky na vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 23. októbra 2008, v ktorom uviedol:

„Pokiaľ ide o argumentáciu okresného súdu, sťažovateľka sa nemôže stotožniť s názorom okresného súdu, že k prieťahom na tomto súde malo dôjsť iba v období od októbra 2007 do marca 2008, pričom súčasne odkazuje na svoju argumentáciu uvedenú vo svojej sťažnosti zo dňa 16. 06. 2008 a to aj pokiaľ ide o jej názor, že sa nejedná o fakticky, ani právne zložitou vec.

Čo sa týka zmieňované pracovné neschopnosti zákonného sudcu, táto skutočnosť nemôže byť ku škode účastníka konania (sťažovateľky), navyše keď mohol za práceneschopného sudcu konať jeho zastupujúci sudca.

Taktiež aj pokiaľ ide o vyjadrenie krajského súdu sťažovateľka uvádza, že všetky podstatné skutočnosti uviedla vo svojej sťažnosti.“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisov okresného súdu sp. zn. 15 P/302/2003 a krajského súdu sp. zn. 7 CoP/4/2007 ústavný súd zistil tento relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Sťažovateľka podala 9. januára 2003 na Okresnom súde Dolný Kubín návrh na zvýšenie výživného pre maloletého syna J. Z.

Okresný súd Dolný Kubín žalobný návrh zaprotokoloval pod sp. zn. 8 P 8/2003.

Dňa 16. januára 2003 Okresný súd Dolný Kubín vydal uznesenie č. k. 8 P 8/2003-5, ktorým ustanovil kolízneho opatrovníka maloletému P. Z.

Sudca dal 27. januára 2003 kancelárii pokyn nariadiť termín pojednávania na 27. február 2003 a vyžiadať správy o zárobkoch od zamestnávateľov sťažovateľky a odporcu za posledných 6 mesiacov.

Dňa 19. februára 2003 odporca uplatnil námietku predpojatosti sudcov Okresného súdu Dolný Kubín.

Okresný súd Dolný Kubín 27. februára 2003 uskutočnil súdne pojednávanie. Zo zápisnice vyplýva prítomnosť sťažovateľky a kolízneho opatrovníka. Odporca sa na pojednávanie nedostavil.

K námietke odporcu k zaujatosti sa vyjadrili sudcovia okresného súdu a 23. marca 2003 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o vylúčení sudcov Okresného súdu Dolný Kubín.

Krajský súd uznesením z 9. apríla 2003 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Dolný Kubín a vec prikázal na ďalšie konanie a rozhodnutie okresnému súdu.

Okresný súd Dolný Kubín odoslal spis okresnému súdu, ktorý ho prevzal 9. mája 2003 a zaregistroval pod sp. zn. 15 P/302/2003.

Sudca nariadil termín pojednávania na 28. august 2003.

Odporca sa podaním okresnému súdu 22. augusta 2003 vyjadril k žalobnému návrhu.

Okresný súd 28. augusta 2003 uskutočnil súdne pojednávanie za účasti všetkých účastníkov konania. Vypočul sťažovateľku a odporcu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

Okresný súd 2. marca 2004 vyžiadal od zamestnávateľa sťažovateľky a odporcu potvrdenia o ich zárobkoch s rozpisom za každý mesiac.

Sudca dal 22. októbra 2004 kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 25. november 2004.

Okresný súd 25. novembra 2004 uskutočnil súdne pojednávanie za účasti všetkých účastníkov konania. Vypočul sťažovateľku a odporcu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

Listom z 30. novembra 2004 predložila sťažovateľka okresnému súdu listinné dôkazy.

Sťažovateľka podaním na okresnom súde 13. júla 2005 poukázala na nečinnosť okresného súdu a žiadala nariadiť termín pojednávania.

Sudca dal 14. augusta 2005 kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 10. november 2005 a na vyžiadanie potvrdení o príjmoch sťažovateľky a odporcu od ich zamestnávateľov.

Okresný súd 4. augusta 2005 požiadal kolízneho opatrovníka o prešetrenie pomerov v rodine sťažovateľky a odporcu v termíne do 10. novembra 2005.

Dňa 21. októbra 2005 Ú. v D. podal správu o prešetrení pomerov v rodine sťažovateľky a odporcu.

Podaním 27. októbra 2005 sťažovateľka navrhla súdu vykonanie dôkazov vo veci samej.

Dňa 9. novembra 2005 odporca písomne požiadal (listina nie je podpísaná) o odročenie nariadeného pojednávania zo zdravotných dôvodov.

Okresný súd 10. novembra 2005 uskutočnil súdne pojednávanie bez účasti odporcu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

Okresný súd listom z 18. novembra 2005 zisťoval prostredníctvom S. adresu odporcu a jeho zamestnávateľa.

Dňa 16. januára 2006 odporca odpovedal na výzvu okresného súdu z 18. novembra 2005 a odôvodnil svoju neúčast' na pojednávaní.

Okresný súd uznesením č. k. 15 P 302/2003-103 zo 16. marca 2006 uložil odporcovi poriadkovú pokutu vo výške 1 000 Sk za to, že sa bez riadneho ospravedlnenia nedostavil na súdne pojednávanie 10. novembra 2005.

Dňa 2. júna 2006 dal sudca kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 7. september 2006 a na vyžiadanie potvrdenia o príjmoch od zamestnávateľa sťažovateľky a odporcu.

Okresný súd 9. septembra 2006 uskutočnil súdne pojednávanie za účasti všetkých účastníkov konania. Vypočul sťažovateľku, odporcu a kolízneho opatrovníka. Vo veci samej rozhodol. Rozsudok okresného súdu č. k. 15 P 302/2003-122 zo 7. septembra 2006 bol účastníkom sporu odoslaný prostredníctvom pošty 30. novembra 2006.

Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie sťažovateľka aj odporca.

Sťažovateľka 20. decembra 2006 doručila okresnému súdu dôkazy o majetkových pomeroch odporcu.

Krajský súd prevzal spis 9. januára 2007 a zaevidoval ho pod sp. zn. 7 CoP 4/2007.

Krajský súd 12. januára 2007 vyzval odporcu a kolízneho opatrovníka, aby sa k odvolaniu sťažovateľky vyjadrili v lehote 10 dní.

Krajský súd na pojednávaní 30. marca 2007 uznal dôvodnosť odvolania sťažovateľky a uznesením č. k. 7 CoP 4/2007-159 z 30. marca 2007 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu.

Písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu č. k. 7 CoP 4/2007-159 bolo doručené okresnému súdu spolu so spisom 24. augusta 2007.

Okresný súd 27. augusta 2007 zaslal prostredníctvom pošty uznesenie krajského súdu č. k. 7 CoP 4/2007-159 účastníkom konania.

Sťažovateľka podaním z 9. októbra 2007 navrhla, aby krajský súd prikázal vec Okresnému súdu Dolný Kubín.

Krajský súd prevzal spis spolu s návrhom 30. mája 2008 a zaevidoval ho pod sp. zn. 10 NcC/42/2008.

Krajský súd uznesením sp. zn. 10 NcC/42/2008 z 9. septembra 2008 návrh sťažovateľky na prikázanie veci zamietol.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P/302/2003 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP/4/2007 o návrhu na zvýšenie výživného pre maloleté dieťa došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie súdu o výžive maloleť dieťa, t. j. ide o existenčnú vec, o agendu starostlivosti súdu o maloleťoch, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu (II. ÚS 2/01), aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie sa začalo 13. januára 2003, teda pred takmer šiestimi rokmi, uskutočnili sa pojednávania na okresnom súde a krajskom súde a ku dnešnému dňu nie je právoplatne skončené.

1.1 Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitost' veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh na zvýšenie výživného pre maloleť dieťa, teda po právnej stránke štandardná rodinnoprávna vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva.

Skutkovú stránku predmetnej veci možno tiež zaradiť k štandardným v rámci agendy patriacej do rozhodovacej činnosti všeobecného súdnictva. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zastáva názor, že takéto konanie vedené proti osobe s trvalým pobytom a zamestnaním v Slovenskej republike nepatrí ku skutkovo zložitým veciam.

1.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, v preskúmvanej veci ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka počas prebiehajúceho konania síce žiadala prikázať vec vedenú na okresnom súde na Okresný súd Dolný Kubín, išlo však o procesné právo účastníka konania, ktoré bez ďalšieho nemožno pripísať na jeho ujmu.

1.3 Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci zvýšenia výživného na maloleté dieťa, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z predloženej s'ťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné priet'ahy v konaní od 28. augusta 2003 do 2. marca 2004, keď okresný súd vyžiadal od zamestnávateľov s'ťažovateľky a odporcu potvrdenia o ich príjmoch zo mzdy, a ďalej od 17. marca 2004 do 22. októbra 2004, keď sudca dal pokyn na nariadenie termínu pojednávania, v trvaní 13 mesiacov a 7 dní. Ďalej bol okresný súd nečinný od 25. novembra 2004 do 14. augusta 2005, keď sudca dal pokyn na nariadenie termínu pojednávania, v trvaní 8 mesiacov a 20 dní. Následne bol okresný súd nečinný od 18. novembra 2005 do 16. marca 2006, keď vydal uznesenie o uložení poriadkovej pokuty odporcovi, v trvaní 3 mesiace a 28 dní. Aj keď na pojednávaní okresného súdu 7. septembra 2006 bolo vyhlásené rozhodnutie vo veci samej, došlo k omeškaniu s písomným vyhotovením rozsudku (30. novembra 2006) v trvaní 1 mesiac a 23 dní. Ďalej k priet'ahom v konaní došlo od 27. augusta 2007 (keď okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania) do 28. marca 2008 a od 7. apríla 2008 do 29. mája 2008, keď okresný súd zaslal krajskému súdu žiadosť s'ťažovateľky z 9. októbra 2007 na prikázanie veci Okresnému súdu Dolný Kubín, v trvaní 8 mesiacov a 16 dní.

Okresný súd bol nečinný, resp. nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovateľka nachádza, v celkovej dĺžke viac ako 3 roky. Okrem uvedeného okresný súd vo veci konal, ale nesústredene a neefektívne.

1.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP/4/2007, pričom nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali opodstatnenosť záverov s'ťažovateľky o priet'ahoch v konaní aj v postupe tohto súdu.

K uvedenému ústavný súd poznamenáva, že s'ťažovateľka (kvalifikovane zastúpená advokátom, pozn.) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) výlučne postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 7 CoP/4/2007.

Podľa stabilizovanej rozhodovacej činnosti ústavného súdu ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 120/03), pričom jednorazový „výpadok“ v konaní súdu nesignalizuje bez ďalšieho možnosť zbytočných priet'ahov v konaní.

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd preto rozhodol tak, že k sťažovateľkou namietaným porušeniam práv postupom krajského súdu nedošlo (pozri bod 2 výroku).

2. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky okresným súdom na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

3. Ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov, lebo konanie nie je právoplatne skončené.

4. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk z dôvodov uvedených v bode 3 v I. časti odôvodnenia nálezu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 1.1 a 1.2 tejto časti odôvodnenia) považuje za primerané v sume 100 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 4.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 19. júna 2008, zaujatie stanoviska 23. októbra 2008 k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu.

Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), je 1/6 z výpočtového základu 19 056 Sk. Za tri úkony právnych služieb v roku 2008 prináleží advokátovi odmena trikrát 3 176 Sk a režijný paušál trikrát 190 Sk, teda 10 098 Sk. Odmena advokátovi za

poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za tri úkony právnych služieb) predstavuje celkovú sumu 10 098 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

6. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2008